

Tisza Lajos elnöki beszéde az Országos Erdészeti Egyesület 1876. évi rendes közgyűlésén

Budapest, 1876 december hó 17-én

Tisztelt közgyűlés! Midőn örömmel üdvözlém a közcélú munkásság teljesítésére egybegyűlt egyesületi tagokat, megragadom az először kínálkozó alkalmat, hogy köszönetet mondjak az Országos Erdészeti Egyesületnek azon bizalomért, mellyel engem a múlt közgyűlésen távollétemben megtsított, elnökévé megválasztott.

Bizonyságot tesz ez arról, hogy az igen tisztelt egyesület felismerte bennem azon érdeklődést, mellyel hazai erdészetünk iránt viseltem. És ha az eredmény, a siker, meg fog felelni az ügy iránt való érdeklődésnek, a tagok eddig tanúsított kitarató akaratának, s munkakészségének, akkor ez egyesület szépen megindult fejlődésének gyarapodása, az egyesület tovább virágzása, biztosítottnak tekinthető.

Engedjék meg önök, hogy ma, midőn — először van szerencsém önök között mint az egyesület elnöke megjelenni — egy rövid visszapillantást vessek a hazai erdészetünk érdekében eddig történetekre. Már apáink fölismerték azon nemzetgazdasági kincset, mely hazánk erdeiben rejlik, s annak védelmére nem egy, az akkori idők kívánalmainak megfelelő törvényt alkottak, így 1790-91-ben, 1807-ben, 1840. és 1844-ben stb. Majd midőn mindinkább tért nyert annak érzete, hogy a közügyeknek a törvényhozás mellett — egyesületi téren való — fejlesztése mulhatatlan szükség, az 1839-ik évben az Országos Magyar Gazdasági Egyesület megalakult. Ez, kitűzött céljai és teendői közé szintén fölvette az ország erdészeti érdekeinek megóvását, fejlesztését és szellemi művelését, s hivatalos közlönyében tért nyitott a hazai erdészeti irodalom gyér termékeinek.

Lehet mondani, hogy egyesületi téren az országos gazdasági egyesület volt a fejlődő hazai erdészet bölcsője. Alig egy évtized alatt azonban érezhetővé kezdett válni, hogy hazai erdészetünk sokkal fontosabb nemzetgazdasági tényező, semmint érdekeinek önálló szakképviselését huzamosan nélkülözhetné.

Ezen szükség érzete hozta létre 1851-ben az ugynevezett Magyar erdészeti egyesületet. A mag elhullott, de rideg földbe esett — csak kényszeredetten csirázott — s a satnya hajtás mostoha légkörben, idegenszerű növényei szándékoltatott felneveltetni. Nem csoda, ha meddő maradt.

Nem lehet nekünk elég elismeréssel emlékezni meg azon fáradságtalan buzgalmú szakférjakra, kik a már-már végpusztulásnak indult csemetét termékeny földre átültették, felhasználva a politikai légkör változását, annak számára gyöngéd ápoló kezeket szereztek, érdeklődést keltettek iránta a magyar körökben, s lehetővé tették, hogy az ország fővárosában gyökeret verjen; övék első helyen az érdem, hogy az ma már egy életerős fiatallá nőtte ki magát, mely évente gazdagabb lombot hajt — terebélyesedik — s ha gondozásunkat tőle továbbra sem vonjuk meg, idővel gazdag gyümölcsözéssel hálálja meg fáradozásunkat.

Épen tíz éve annak most, hogy ezen hazai erdészetünkre korszakot képező mozzanat folytán 1866-ban az Országos Magyar Erdészeti Egyesület székhelyével Budapesten megalakult. És midőn munkásságát 1866. december 9-én megkezdé, főtörekvése vala a szellemi munkatőke egyidejű biztosítása mellett az állandó fennállhatáshoz szükséges anyagi eszközök biztosítása.

Tőkevagyon, kivéve a múltból ájtott követeléseket alig fedező pár száz forintot, nem volt, föladatul kellett tehát tekinteni azt, hogy alaptőke képeztesék, mely jó és rossz időben egyaránt állandó és biztos jövedelmi forrást képezzen. *Hivatali elődöm,*

Keglevich Béla gróf elismeréssel említendő buzgalmának, s az egyesület több lelkes tagjának sikerült a közfigyelmet egyesületünk irányába megnyerni, s midőn hazai erdőbirtokosaink és a szakférjak zálogát látták annak, hogy jó célra tett áldozataik kétségtelenül a magyar kulturális érdekek szolgálatára fordítottak, nem késtek egyesületünk jövőjét alapítványokkal biztosítani, valamint hova tovább hajlandóbbakká lettek azok is évdijas rendes tagjaink körébe sorakozni, kiket valódi hazafias érzelem vezetett arra, hogy hazánk erdőgazdaságának ügyét szellemi és anyagi gyámolításukkal segítsék elő.

Egyesületünk pénztári számadásait vizsgálva, örömmel szerezhetünk meggyőződést a vagyoni állapot kedvező fejlődéséről. Csalhatatlan bizonyítéka ennek, hogy már 1867-ben a tőkevagyon 17.469 forintot tett, 1871-ben pedig már 43.692 forintra és 1875-ben, midőn az egyesület elnökségét átvettem, az Erdészeti Lapokba fektetett 6000 forinton kívül 47.272 forintra rúgott, míg a t. közgyűlésnek fölülvizsgálat végett most bemutatott számadás vizsgálat szerint folyó évi május hó 25-én 57.800 forintból állott.

Tagadhatatlan, hogy az önálló vagyonszerzés az ily közhasznú avagy tudományos intézetre nézve nem öncél, de szellemi munkásságának állandó biztosítására mellőzhetetlen eszköz. És éppen azért helyeslésünkkel kell, hogy találkozzék az egyesület lefolyt évtizedes működésében azon kiváló gondozással ápolat törekvés, mely a jövő anyagi érdekeinek minden részről helyesléssel találkozott biztosítására irányult és a melynek köszönhetjük ma azt, hogy az Országos Erdészeti Egyesület vagyoni állapota maig oda fejlődött, hogy e részben az egyesület jövőjét biztosítottnak tekinthetjük.

És ha eddig azon közgyűlési határozatnak, hogy egyesületünk vagyonának ingatlanokba elhelyezése szempontjából, az egyesület saját házat szerezzen, meg nem felelhettünk; ennek oka részint a fővárosi ingatlanok árának magasságában, részint azon körülményben keresendő: hogy az összes tőkének ily módon való lekötése lehetetlenné tette volna az egyesület kitűzött szellemi céljaira bármint is fordíthatni, míg ezen határozat kivitelének elhalasztásával a lefolyt évtized alatt, míg egyfelől anyagi tekintetben öröndetes eredményt mutathat fel, addig másfelől szellemi tekintetben is megtörtént az, mit az egyesülettől anyagi körülményeihez arányban vámi lehetett.

Meggyőződésem szerint vármunk kell tehát azon üdvös eszme létesítésével mindaddig, míg tőkevagyonunk még tetemesebb összegre fog emelkedni. Az erdészeti szakismereteknek magyar nyelven való terjesztése s magának az erdészeti tudományoknak anyanyelvünkön való művelése érdekében nem csekély tevékenységet fejtett ki az egyesület.

Az egyesület kiadásában jelent meg az első erdőművelési önálló szakmunka az Illés Nándor tagtársunk által irt *Erdőtenyésztés*; valamint az egyesület által kitűzött pályadíjak hozták létre az alsóbbrendű műszaki segédzemélyzet és a nép számára Bedő Albert által irt *Erdőőr*, s az Illés Nándor és Fekete Lajos urak által együttesen irt *Közerdész* című műveket, melyek kétségkívül nem kevés befolyással bírnak arra, hogy a magyar népnek épen azon tagjai ismerhessék fel az erdők becsét és okszerű kezelési módját, kik annak ápolására hivatják, vagy annak kebelén élnek.

Addig, míg az egyesület által képviselt erdőgazdasági érdekek hathatóság előmozdítása végett az Erdészeti Lapok saját tu-

lajdonunkba jöhettek, habár csekély, de erőnktől telhető anyagi segéllyel járultunk ezen lapok kiadási költségeihez.

Majd 1873-ban azok tulajdonjogának megszerzésére 6000 forint fordítottunk, s ez idő óta említett közlönyünk hasábjain szintén fokozott munkásságot fejtünk ki erdőgazdaságunk érdekei megóvása körül.

Az erdészeti szakismeret terjesztésének, s az erdészet iránti érdeklődés felkeltésének egyik hathatós eszköze volt azon gyakorlat, hogy az egyesület közgyűléseit rendszeren az ország egyik vagy másik erdőgazdag vidékén tartotta meg. Az ily közgyűléseinken tárgyalt erdészeti szakkérdések és a helyi erdőgazdasági szemlék nem kis mértékben szolgáltak úgy az eszmék kölcsönös tisztázására, mint az ismeretek és tapasztalatok öregbítésére. Ily közgyűléseken többször nyílt alkalom magának a gazdaság gyakorlati kezelésének szempontjából is messze kiható hasznos szakvéleményt adni egyes vidékek tisztelt közönségének, mint ez péld. Debreczen és Kassa városaiban történt. S ha a jelen esetben eltértünk ezen üdvös gyakorlattól, annak csakis a titkári jelentésben bővebben kifejtett kényszerűség az oka.

Nem mulasztotta el az egyesület ugyan-ezen idő alatt az erdőtörvény létrejövetele érdekében is megtenni mindazt, mi módjában állott. Már 1868-ban az országos magyar gazdasági egyesülettel együtt beterjesztett a m. k. földmívelési ministeriumhoz egy erdőtörvényjavaslatot, mely, hogy eddig törvényre nem lehetett, habár a kormány azt folyton figyelmére méltatta, sürgősebb természetű teendők előtérbe lépésének kell tulajdonítanunk. Ezt illetőleg azonban kötelességemnek tartom megemlíteni, hogy a törvényjavaslat, miként erről már a t. tagtársak is tudomással bírnak, a földmívelési ministerium kívánságára, az egyesület részéről ez évben átdolgoztatott, s most egy, a földmívelési ministerium által alakított szakbizottság által tárgyalatik, s remélhetőleg rövid idő alatt a törvényhozás elé terjesztetik.

A vadászati törvényjavaslat készítése szintén egyik tárgyát képezte egyesületünk munkásságának, s bár később a mi tervezetünknek nem egészen megfelelő értelemben hozott is meg a vadászati törvény, mindazonáltal tagadhatatlan, hogy az vadászati viszonyaink javítására jótékony befolyással volt.

Tanáccsal vagy véleménnyel szolgáltunk mindezek mellett mindannyiszor, mikor felkerestek úgy a királyi kormány, mint egyes erdőbirtokosok.

A lefolyt tíz év nevezetesebb mozzanatainak felemlítése után, midőn megjegyezném, hogy az utolsó közgyűlés óta a választmány által tett intézkedések rövid foglalatja az egyesületi titkár részéről fog előadatni, át kell térnem azon tárgyakra, melyekkel jelen közgyűlésünk munkálkodása alapján az új évtizedet megkezdendők leszünk.

Azon teendőkön kívül, melyek az alapszabályok 19. paragrafusában a rendes közgyűléseknek, hogy mondjam köteles tárgyát képezik, első helyen kell megemlítenem az alapszabályok módosítását, melyet a 10 évi működés alatt szerzett tapasztalat tett szükségessé, s melyet már a Kalocsán tartott egyesületi közgyűlés is elrendelt. *Az alapszabályok módosításával kapcsolatban terjesztetik elő az igazgató választmány részéről azon egyfelől hazai kegyeletes érzésből eredő és másfelől az egyesület szelle-*

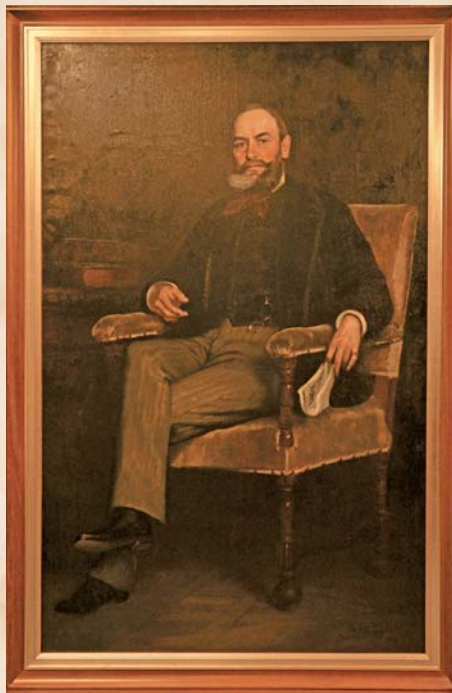
mi működésének állandó biztosítását célzó javaslat, mely a Deák Ferencz alapítvány czime alatt 10.000 forint tőke létesítését ajánlja azon rendeltetéssel, hogy annak évi kamata erdészeti irodalmi pályadíjakkal esetleg az egyesület szakközlönyébe felveendő jelesebb munkák jutalmazására fordíttassék.

Nem kételkedvén abban, hogy a t. közgyűlés e javaslatot helyesen ismerve, elfogadja, bátran el merem mondani, hogy a megjelölt alapítvány létesítése nem csak a múlt évtized munkásságának képezi dicső befejezését, de a mai gyűléssel elkezdődő új évtized működésének is fényes emlékü megörökítése leend.

A megállapítás végett előterjesztett jövő évi költségvetést azon kijelentéssel bocsáthatom a t. közgyűlés tárgyalása alá, hogy az az eddigi tényleges viszonyok alapján és mérsékelt számítással készítettet, s hogy pénztári viszonyaink öröndetes javulásáról tanúskodik.

Jelen közgyűlésünk tanácskozásának másik fontos tárgyát képezi az erdők tiszta jövedelmének megadóztatása ügyében a kataszteri erdőbecslők részére kiadott ministeri utasítás fölötti vélemény nyilvánítás. Bármennyire meglegyünk is arról győződve, hogy alkotmányos kormányunknak nincs céljában a földbirtok aránytalan megterhelhetése, sőt hogy a folyamatban lévő földadósorozati munkálatok inkább az adótehernek éppen arányos megosztását célozzák: igazgató választmányunk a kérdést még is oly közérdekűnek és az egyesület hivatásával annyira összetartozandónak vélte, miszerint nem teheté azt, hogy a közgyűlésnek a kiadott utasítás fölötti illetékes nézet nyilvánításra alkalmat ne nyújtson.

Fontosabb teendőink egyike a műszaki szolgálatra szükséges szakszemélyzet mikénti nevelésének kérdése. Ez ügy hazánkra nézve az összes hazai erdőállomány okszerű kezelése érdekében kiváló horderővel bír, és pedig nemcsak azért, mert a nagyobb erdőbirtokosoknál köve-

gr. Tisza Lajos festménye az OEE könyvtárából

teendő intenzívebb gazdálkodás akadálytalan működésére nélkülözhetetlen a kellő szakismerettel bíró segítségemélyzet, hanem azért is, mert Magyarországon igen jelentékeny a kisebb terjedelmű erdőket bíró községek és kisbirtokosok száma, kik magasabb szakképzettségű erdészeket nem tarthatnak, de akiknek kiterjedelmű erdőbirtokát, a kisebb körű, de kellő szaknevelés és más nagyobb erdőgazdaságokban nyerhető tapasztalatok megszerzése után, az ilyen kevesebb fizetést igénylő és kisebb munkakörre alkalmas egyének is, az erdőtörvény létrejövete által biztosított felügyelet alatt, jó sikerrel kezelhetik.

Az igazgató választmány kiegészítése, illetőleg az alelnöki tisztség betöltése és egy választmányi tag megválasztása szintén mostani teendőink közé tartozik. Megvagyok győződve, hogy a t. közgyűlés kitüntető bizalmával azon férfiakat fogja megtisztelni, kikben az egyesületi igazgatás számára avatott ismeretű ügybuzgó tagokat nyerhetünk.

Midőn végül az előttiünk lévő tárgysorozatba felvett ügyeknek higgadt elintézését a t. közgyűlés figyelmébe ajánlván, a közgyűlést ezennel megnyitom: a t. tagtársakat egyszersmind felkérem, hogy a sorban előveendő kérdések minél alaposabb megoldásához ismert ügybuzgóságukkal és tapasztalt szakismeretükkel hozzájárulni szíveskedjenek.

Forrás: *Erdészeti Lapok*, 1877. 16 évfolyam 1. füzet